

GOZDNA POT PIŠECE

NEKAJ PODATKOV O GOZDNI POTI :

- ⊕ dolžina po karti (začetek in konec poti " pri mlinu ") :
4550 m
- ⊕ višinska razlika : od 260 m do 550 m (pri krmišču za divje
prašiče)

T 0 : PRI MLINU

Gozdna pot se začne pri mlinu v Pišecah, vodi mimo cerkve, pod Pleteršnikovo rojstno hišo in naprej do ribnika.

T 1 : PRI RIBNIKU

Na skali ob cesti boste videli markacijo, ki vas bo usmerila po gozdni poti. Med potjo proti gradu bodite pozorni na drevesa; opazili boste, da je zelo veliko različnih drevesnih vrst (opazujte liste, iglice, skorjo, cvetove in plodove). V grajskem parku rastejo ob domačih tudi iz tujine prinesene drevesne vrste.

T 2 : PARK PRI PIŠEŠKEM GRADU

Preden se lotimo grajskega parka, pogledjmo malo v grajsko zgodovino. Salzburški nadškofje so za svoje obrambne in upravne potrebe zgradili v Posavju več gradov: Rajhenburg, Brežice, Pišecce, Sevnica, Reštanj, Torek in Šperenberg so njihova imena. Med njimi je pišeški grad po

času nastanka najmlajši. O njegovih prvih gospodarjih vemo malo. Nekaj več vemo o Konradu Pišeškem, ki se omenja kot gospodar gradu v letih 1266 - 1299, sledi mu leta 1339 omenjeni Viljem - mogoče njegov sin. Kot vsi srednjeveški gradovi, je imel tudi pišeški grad svojo posest, podložnike in razne pravice.

Grad Pišece

Rod Pišeških vitezov je že po nekaj generacijah, okoli leta 1353, izumrl. Poslej na gradu dolgo ne srečamo več rodovine, ki bi ga imela v neposredni fevdni posesti. Najprej naletimo na njem nekaj časa na nadškofove oskrbnike, leta 1406 pa ga je dobil v zastavo Žiga Dobrnski za 3000 ogrskih forintov. Leta 1426 beleži zgodovina kot oskrbnika Friderika Rata starejšega, od leta 1454 do 1536 pa Žigo Mordachsa z njegovimi nasledniki. Njim sledi kot lastnik Jurij Brestaniški. Njegova vdova je posest leta 1542 izročila salzburškemu vladnemu svetniku dr. Johannu Marschalku. Grad so nato dajali v najem. Leta 1595 ga je po dolgih razprtijah kupil v pravo in dedno last Inocenc Moscon. Salzburški nadškof je do leta 1803 ohranil do gradu vrhovno fevdno pravico, grad pa je bil v lasti rodovine Moscon vse do leta 1927, ko ga je kupil gospod Butler, ki je bil lastnik grada do druge svetovne vojne.

Grad je utrpel precej poškodb v lokalnem kmečkem uporu leta 1661.

V Janischevem leksikonu Štajerske iz leta 1885 beremo, da je bilo takrat v gradu kar štirideset prostorov, všteti kapelo, poleg tega pa še osem prostorov v osrednjem stolpu, ki so služili kot shrambe. Bilo je trideset sob različne velikosti, med njimi velika jedilna dvorana, ki so jo hkrati

uporabljali kot zimski vrt. Stanovanja za gospoda so bila v drugem nadstropju.

Grad je skozi stoletja doživel mnogotere prezidave. Najodločilnejše so bile tiste v drugi polovici 19. stoletja. Z njimi je dobil neoromansko podobo.

V parku ob gradu najdemo veliko zanimivih, drevesnih in grmovnih, predvsem parkovnih vrst, prinesenih v preteklosti iz tujine, kot na primer :

- bukev - hortikultura oblika z rdečimi listi (*Fagus sylvatica f. atropurpurea*)
- divji kostanj (*Aesculus hippocastanum*)
- jelka (*Abies alba*)
- mamutovo drevo (*Sequoiadendron giganteum*)
- navadni tulipanovec (*Liriodendron tulipifera*)
- tisa (*Taxus baccata*)
- gladki bor (*Pinus strobus*)
- katalpa (*Catalpa bignonioides*)
- trnata gledičevka (*Gleditsia triacanthos*)
- javorolistna platana (*Platanus acerifolia*)
- ameriški klek (*Thuja occidentalis*)
- vzhodni klek (*Thuja orientalis*)
- ginko (*Ginkgo biloba*)
- japonska kriptomerija (*Cryptomeria japonica*)
- bodeča smreka (*Picea pungens*)
- navadna bodika (*Ilex aquifolium*)
- in še nekatere.

Zanimive so mere največjega in najdebelejšega drevesa v parku. Kot ste verjetno pričakovali, je to mamutovo drevo, ki je visoko kar 51,50 metra in ima obseg 517 cm (premer 165 cm).

T 3: KAJ V GOZDU MERIMO

Da bi gozd bolje spoznali, moramo v njem tudi marsikaj zmeriti. Za takšne naloge imamo gozdarji posebno službo. Pri svojem delu uporabljamo posebne merilne instrumente. To so, med ostalim, **višinomer** za ugotavljanje višine dreves, **premerka** za ugotavljanje drevesnih premerov in **sveder** za ugotavljanje prirastka v gozdovih.

Površina gozdov je bila izmerjena že v preteklosti. Gozdove smo, zaradi boljše preglednosti, razdelili na manjše površinske enote (območja, gospodarske enote, revirje, oddelke, odseke). Te enote so v gozdu tudi označene s predpisanimi znaki, ravno tako tudi na gozdarskih kartah.

Na osnovi meritev premera dreves v višini 1,30 m od tal, meritev višine dreves in števila dreves v nekem gozdu računamo lesno zalogo gozda. Število dreves lahko določimo zelo natančno - s štetjem, premer in višino tudi, zatakne pa se pri računanju lesne zaloge - volumna dreves, ker drevesa nimajo pravilne geometrijske oblike. Pomagamo si s tablicami, v katerih so vrednosti izredno velikega števila preciznih meritev dreves v različnih pogojih njihove rasti.

Da se izognemo zamudnemu merjenju vseh dreves v nekem gozdu, uporabljamo gozdarji tako imenovane vzorčne metode za izračun lesne zaloge.

Kaj pa je sploh lesna zaloga? Lesna zaloga je količina lesa v nekem gozdu, ki jo običajno izražamo v kubičnih metrih lesa na hektarju gozdne površine (m^3 / ha).

Pomemben podatek je tudi prirastek nekega gozda, ki ga lahko dobimo - razen z vrtnjem s svedrom, kar vse bolj opuščamo - tudi z meritvami istega gozda v različnih časovnih obdobjih. Z analizo priraščanja gozda ob upoštevanju rastnih zakonitosti lahko napovemo bodoči razvoj nekega gozda v smislu izkoriščanja lesne mase.

Na točki, na kateri se nahajate, vidite označena drevesa, ki so bila na dan meritev v povprečju visoka 16 m, lesna

zaloga pa je bila $310 m^3/ha$. Takšni podatki se seveda z leti, oziroma z razvojem gozdnih sestojev spreminjajo in jih moramo periodično obnavljati. Namen izločitve ploskve je bil, da se z opazovanjem nadaljnjega razvoja izbranih dreves nekaj naučimo o razvoju gozda v teh predelih. Izbrana najlepša drevesa so označena na ploskvi 12 / II z zeleno barvo, ravno tako tudi njihovi konkurenti. Na ploskvi 12 / I pa smo z redčenjem konkurenta odstranili.

Ploskev - levo redčeno, desno neredčeno

Za vsako desetletje sestavljamo, na osnovi izmerjenih podatkov o gozdovih in upoštevaje gozdnogojitvene zakonitosti, **gozdnogospodarske načrte** za gozdove nekega predela.

T 4: GOZDNA TLA, GOZDNA CESTA, GOZDNI POTOK

Ob izhodu gozdne vlake na gozdno cesto je bilo potrebno izvesti miniranje trde kamnite podlage, da bi imela gozdna vlaka dovolj blag nagib za varno spravilo lesa iz gozda. Tako

je nastal viden profil plitkih gozdnih tal na karbonatni matični podlagi.

Tla se delijo na več skupin glede na : matično podlago, njene fizikalne in kemične lastnosti, lego, nagib, biološko aktivnost, podnebne razmere, globino in z njo povezana produktivnostjo.

Pričujoča tla so dokaj revna s hranljivimi snovmi, zato na takšnih tleh ne zrastejo drevesa izjemnih dimenzij.

Gozdna cesta je namenjena prevažanju raznih gozdnih lesnih sortimentov (hlodovine, lesa za predelavo v celulozo, drv in podobno) s kamioni primernih konstrukcij za takšne vožnje. Prenesti mora velike obremenitve, katere ob pomoči dežja, ki ob nalivih spere nasipan gramoz, gozdno cesto velikokrat poškodujejo, zato jo moramo redno vzdrževati z odvodnimi kanali in utrjevati s posipavanjem gramoza. Večina gozdnih cest je načrtovana tako, da njihova pot ne poškoduje gozda bolj, kot je nujno, in da zraven nudi povezavo z višjeležečimi in odmaknjenimi kmetijami.

Gozd je velik zadrževalnik, lahko bi tudi rekli "zajetje" vode. Iz biologije vemo, da je v zdravem, stoječem drevesu več kot tri četrtine mase voda. Gozd vodo zadržuje, ker jo potrebuje za svojo tvorbo in pretvorbo organskih spojin in za prenašanje v vodi primešanih hranilnih snovi. Z zadrževanjem in postopnim oddajanjem vode v okolje v obliki gozdnih potokov vpliva na podnebje v pozitivnem smislu - skrbi za vlažnost ozračja, znižuje temperaturne ekstreme,...

Gozdni potok

T 5 : UMETEN GOZD

V želji, da bi iz gozda dobili čim hitreje in čim več lesne mase, smo poskušali saditi iglavce v prostor, kamor sami ne bi zašli. Izkušnje so pokazale, da takšen način za gozd ni primeren. Okolje samo izloči tisto, kar vanj ne spada. Od takšnih poskusov v polpretekli dobi je ostalo kar nekaj posledic, s katerimi se moramo gozdarji še danes ubadati. To so razne bolezni in žuželke, ki napadajo in obžirajo drevesa, katera nimajo pravih obrambnih mehanizmov za svojo obrambo, saj rastejo v tujem okolju in se le s težavo prilagajajo. Pa tudi močnejši veter in obilnejši sneg jih dostikrat poškodujeta.

T 6 : GOZDNI REZERVAT

Leta 1983 smo izločili iz rednega gospodarjenja cel gozdni oddelek, površine 12,89 ha, da bi se razvijal po naravni poti - brez človekovega vplivanja. Tak gozd nam služi kot poučen in raziskovalen objekt za študij naravnega razvoja gozdov, v tem primeru renaturacije (poskusa gojitve umetnega gozda, katerega prerašča naraven gozd), in s tem kot izhodiščna primerjalna osnova za raziskave vplivov človeka na okolje.

V preteklosti, do leta 1948, je tod rasel debel bukov gozd, ki je bil posekan, poseka pa v letu 1953 posajena s kostanjem, od katerega je ostalo do danes le nekaj dreves. Kostanj je prerasla bukev in gozd ponovno dobiva svojo nekdanjo naravno obliko - postaja bukov gozd.

T 7 : NARAVEN GOZD

Tako označujemo gozd, ki se je razvijal v prostoru in času v sozvočju z naravo. Človek poskuša le z negovanjem takšnega gozda usmerjati rast izbranih dreves v čim bolj kvalitetne

ekstremnih rastiščih, čigar glavne značilnosti so: strma prisojna pobočja, plitva skalovita tla in izrazito toploljubna vegetacija. Glavnino drevesnega sloja tvorita hrasta cer in graden, katerima so posamično in v šopih primešani mali jesen, maklen, črni gaber, lipa in lipovec. Z ekonomskega stališča, t.j. proizvodnje lesne mase, so ti gozdovi nezanimivi, zato je pa toliko pomembnejša njihova varovalna vloga. Tla so gosto prepletena s koreninskim sistemom drevesnih in grmovnih vrst, ki jih povezuje in tako varuje pred odnašanjem in degradacijo. Vsak močnejši poseg v te gozdove je z biološko-ekološkega in tudi gospodarskega stališča neutemeljen. Dovoljena so le tista gojitvena dela, ki naj bi ohranjala in krepila varovalno funkcijo teh gozdov. V poštev pridejo predvsem sanitarne sečnje, t.j. posek bolnega, poškodovanega in odmrlega drevja.

